

אך אם לא היה פסולו בקודש, שנפסל העוף קודם שבא לעזרה, כגון שהיה מחוסר אבר שאינו ראוי לקרבן או שנפסל משום שמליקתו אינה מליקה, (9) מטמא בבית הבליעה כיון שאינו ראוי לכלום ואם עלה למזבח ירד, ואינה מתרת שום איסור, ומטמאת כנבלת עוף.

גמרא

אמר רב: שמאל ולילה אין מטמאים בבית הבליעה. אם מלק בידו השמאלית או בלילה, נפסל בכך הקרבן, אך מועילה המליקה להוציא מידי טומאת נבלה. אך מליקה על ידי זר ופסין, או שנמלקה בסכין ולא בצפורן, מטמאים בבית הבליעה, כיון שנפסל ולא מהני המליקה להוציא מידי נבלה.

עינה, (6) ושנקטעה רגלה, דהוי מחוסר אבר. כי אף על פי שאין כל המומין פוסלים בעופות, אבל מחוסר אבר פוסל בקרבן העוף. (7)

בכל המקרים הללו מטמא בבית הבליעה דלא הועילה מליקתן כלל, ואפילו אם עלו למזבח ירדו, משום שלא נפסלו בעזרה, וכיון שאין המליקה מתרת את האיסור לא הועילה גם להוציאן מידי טומאת נבלה.

זה הכלל: כל שפסולו בקודש, קדשים הראויים שבאו לעזרה בהכשר אלא שנפסלו בעבודותיהם, (8) אינו מטמא בבית הבליעה. שהמליקה מועילה להוציא מידי טומאת נבלה משום שהועילה מליקתן לכך שאם עלו על המזבח לא ירדו, ונמצאת מליקה זו מתרת את האיסור.

העוף. וכן נחלקו כך לעיל בדף לה ב. ובטהרת הקודש הביא מדברי הרשב"א דיבשה גפה אע"פ שלא נתלשה מגופה חשיב מחוסר אבר. ובראב"ד ביאר דהיינו דווקא בכנף כי זהו כל כוחו של העוף, וע"כ אף אם עדיין מחובר פסול.

8. שיטת רש"י דהיינו שכבר באה לעזרה בהכשר ואח"כ נפסלה, והתוס' כתבו דהיינו פסול שנעשה לאחר השחיטה כשכבר נתקדש בכלי שרת, [וראה בזה עוד להלן סט א] בהערה. ובמקדש דוד סימן ד' א' חקר לשיטת התוס' דתליא בשחיטה אם הכוונה דווקא לפסול ששייך רק לאחר השחיטה או לפסול ששייך אפילו קודם שחיטה רק שאירע במציאות לאחר השחיטה, ונפק"מ בנעשה בע"מ אחר השחיטה מיד, דפסול זה היה שייך גם קודם השחיטה.

9. המקדש דוד סימן ד' חקר אם אלו שלא היה

אינו "תמים" בעוף כשר. והביא ראייה לדבריו ממתני' דנקטינן יבשה גפה וכו' ונקטעה וכו' ומשמע דנעשה המום לאחר שנברא העוף על ידי אדם או על ידי חולי. וכמו כן משמע דהוי חסרון אבר שנראה בגלוי, אבל אם היה חסרון אבר פנימי לא.

6. כתב רש"י דהוי מחוסר אבר וס"ל דאם רק נתעורר העוף אין זה פסול להקרבה דבעינן מחוסר אבר דווקא, וכן כתב התוס' בד"ה משנסמית דהיינו שנחטטה העין, אולם הרמב"ם בהל' איסור"פ"ג ה"א כתב כפשטות הלשון, דגם אם נסמית העין נחשב למחוסר אבר, ובכתבי הגר"ז כתב שנחלקו בגירסת הספרא.

7. רש"י פירש טעם הפסול משום דכתיב "הקריבהו נא לפחתך", והתוס' בד"ה ושנסמית כתבו דמעטינן ממקרא דמן העוף ולא כל